

ECONOMICS AND MANAGEMENT OF ENTERPRISE

DOI: 10.15587/2706-5448.2022.268593

SUSTAINABLE ENTREPRENEURSHIP STRATEGIES FOR SMME DEVELOPMENT IN THE FOURTH INDUSTRIAL REVOLUTION WITHIN KWAZULU-NATAL, SOUTH AFRICA

pages 6–11

Ismail Sheik, PhD, Department of Entrepreneurial Studies and Management, Durban University of Technology, Durban, KwaZulu-Natal, South Africa, e-mail: ismail.sheik95@yahoo.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5125-4623>

Abdulla Kader, Doctor of Business Administration, Professor, Graduate School of Business and Leadership, University of KwaZulu-Natal, Westville, KwaZulu-Natal, South Africa, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1914-7849>

The emergence of the fourth industrial revolution (4IR) poses the risk of bringing about a new wave of disparities due to changed employment patterns and a global economic environment that is experiencing rapid transformation. Automation and so-called «thinking machines» are displacing humans in a variety of professions and functions, which in turn is causing businesses to reevaluate the competencies they seek in prospective workers. The main goal of sustainable economic participation in the 4IR is to harness the localized economic potential by promoting innovation to all its growth aspects. This is accomplished via a unified approach to development rather than a «one size fits all» solution. To that aim, small, micro, and medium-sized enterprises (SMMEs) is one of the most crucial pillars that support the economy. As a result, sustainable entrepreneurship in the context of the 4IR was approached in this research as an outcome-based local initiative that that was addressed by key stakeholders.

The fundamental purpose of this study was to analyze the factors that led to the successful identification and utilization of local resources, ideas, and skills by entrepreneurs in order to stimulate economic growth and development in the Fourth Industrial Revolution (4IR). The aim of this study was to evaluate the problems faced by company owners and the impact that provincial and national government aid had on their ability to continue operations. In this study, qualitative research technique and an exploratory research methodology were employed. The 12 SMMEs comprising the study's population are located in the eThekweni area of KwaZulu-Natal, South Africa. The participants in the study were not selected by chance, but rather on the basis of a predetermined criterion aimed at senior management. Semi-structured interviews constituted the entirety of the data collection. The data was analyzed via NVivo and thematic analysis. This research has contributed to the subject by presenting a business sustainability strategy for SMMEs, with the aim of enhancing the performance and growth of these firms in an uncertain digital realm.

Keywords: sustainable entrepreneurship, 4IR, SMMEs, enterprise development, economic growth, business sustainability strategy.

References

1. Dzomonda, O., Fatoki, O., Oni, O. (2017). The Impact of Leadership Styles on the Entrepreneurial Orientation of Small and Medium Enterprises in South Africa. *Journal of Economics and Behavioral Studies*, 9 (2 (J)), 104–113. doi: [https://doi.org/10.22610/jebs.v9i2\(j\).1654](https://doi.org/10.22610/jebs.v9i2(j).1654)
2. Littlewood, D., Holt, D. (2015). Social Entrepreneurship in South Africa: Exploring the Influence of Environment. *Business & Society*, 57 (3), 525–561. doi: <https://doi.org/10.1177/0007650315613293>
3. Ncube, M., Chimucheka, T. (2019). The effect of managerial competencies on the performance of small and medium enterprises in Makana Municipality, South Africa. *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure*, 8 (5), 1–15.
4. Fatoki, O. (2014). The Entrepreneurial Orientation of Micro Enterprises in the Retail Sector in South Africa. *Journal of Sociology and Social Anthropology*, 5 (2), 125–129. doi: <https://doi.org/10.1080/09766634.2014.11885616>
5. Larjovuori, R. L., Bordi, L., Heikkilä-Tammi, K. (2018). Leadership in the digital business transformation. *ACM International Conference Proceeding Series*, 212–221. doi: <https://doi.org/10.1145/3275116.3275122>
6. Loonam, J., Eaves, S., Kumar, V., Parry, G. (2018). Towards digital transformation: Lessons learned from traditional organizations. *Strategic Change*, 27 (2), 101–109. doi: <https://doi.org/10.1002/jsc.2185>
7. Marais, H. (2013). *South Africa pushed to the limit: The political economy of change*. Zed Books Ltd.
8. Picoto, W. N., Bélanger, F., Reis, A. P. dos. (2014). A technology-organisation-environment (TOE)-based m-business value instrument. *International Journal of Mobile Communications*, 12 (1), 78–101. doi: <https://doi.org/10.1504/ijmc.2014.059240>
9. Philbeck, T., Davis, N. (2018). The Fourth Industrial Revolution: Shaping a New Era. *Journal of International Affairs*, 72 (1), 17–22. Available at: <https://www.jstor.org/stable/26588339> Last accessed: 24.11.2022
10. Ramukumba, T. (2014). Overcoming SMEs Challenges through Critical Success Factors: A Case of SMEs in the Western Cape Province, South Africa. *Economic and Business Review*, 16 (1). doi: <https://doi.org/10.15458/2335-4216.1178>
11. Fatoki, O. (2014). The Causes of the Failure of New Small and Medium Enterprises in South Africa. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 5 (20), 922. doi: <https://doi.org/10.5901/mjss.2014.v5n20p922>
12. Farinha, L., Ferreira, J. J. M., Nunes, S. (2018). Linking innovation and entrepreneurship to economic growth. *Competitiveness Review: An International Business Journal*, 28 (4), 451–475. doi: <https://doi.org/10.1108/cr-07-2016-0045>
13. Oliveira, T., Thomas, M., Espadanal, M. (2014). Assessing the determinants of cloud computing adoption: An analysis of the manufacturing and services sectors. *Information & Management*, 51 (5), 497–510. doi: <https://doi.org/10.1016/j.im.2014.03.006>
14. Hox, J. J., Boeije, H. R. (2021). *Data collection, primary versus secondary*. Utrecht University Press.
15. Taylor, S. J., Bogdan, R., DeVault, M. (2015). *Introduction to qualitative research methods: A guidebook and resource*. London: John Wiley & Sons.
16. Cholo, P., Tengeh, R. K., Iwu, C. G. (2022). Daring to survive or to growth aspirations and challenges of survivalist entrepreneurs in South Africa. *Environmental Economics*, 5 (4), 93–101.
17. Gwija, S. A., Eresia-Eke, C., Iwu, C. G. (2014). Assessing the impact of support structures and initiatives to youth entrepreneurship development in a selected Township in the Western Cape Province of South Africa. *Mediterranean Journal of Social Sciences*. doi: <https://doi.org/10.5901/mjss.2014.v5n1p61>

18. Ngulube, P. (2015). Qualitative data analysis and interpretation: systematic search for meaning. *Addressing research challenges: making headway for developing researchers*. Noordyk: Mosala-MASEDI Publishers & Booksellers cc, 131–156.
19. Crush, J. (2017). *Informal migrant entrepreneurship and inclusive growth in South Africa, Zimbabwe and Mozambique*. Southern African Migration Programme.
20. Bowen, R., Morris, W. (2019). The digital divide: Implications for agribusiness and entrepreneurship. Lessons from Wales. *Journal of Rural Studies*, 72, 75–84. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2019.10.031>
21. Bryman, A. (2020). *Social Research Methods*. New York: Oxford University Press.
22. Quinlan, C., Babin, B., Carr, J., Griffin, M. (2019). *Business research methods*. South Western Cengage.

DOI: 10.15587/2706-5448.2022.270860

THE FORMATION OF STRATEGIC PORTFOLIO OF THE DEVELOPMENT OF RISK MANAGEMENT IN TELECOMMUNICATIONS ENTERPRISES DURING MARTIAL LAW AND POST-WAR CONDITIONS

pages 12–16

Olena Vynogradova, Doctor of Economic Sciences, Professor, Head of Department of Marketing, State University of Telecommunications, Kyiv, Ukraine, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7250-5089>

Nadiia Pysar, Doctor of Economic Sciences, Professor, Department of Marketing, State University of Telecommunications, Kyiv, Ukraine, e-mail: diserdiser72@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2656-7323>

Alina Zakharchevska, Senior Lecturer, Department of Management, State University of Telecommunications, Kyiv, Ukraine, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8242-2308>

The object of research is the processes of interaction of components of the strategic portfolio of development of telecommunications enterprises, which are subject to the principles of economic security and highlight risk management measures, in terms of overcoming the negative consequences of any changes, conflicts, crises, management problems, and stresses from external influences on the development of telecommunications enterprises. One of the most problematic areas is to determine the actual risks of strategic development of telecommunications enterprises caused by threats and challenges due to the war in Ukraine, which resulted in the destruction of infrastructure, reconstruction works, demining, migration of personnel, reduced solvency of the population, investment risks. This requires an adequate response to preserve positions or minimize destruction. At the same time, an important task is the formation of strategic imperatives for the economic security of telecommunications enterprises. In addition, it is important not only to establish a list of such components, but also to substantiate the principles of ensuring the organisational and managerial stability and competitiveness of the telecommunications enterprise by forming a strategic portfolio for the development of risk management in conditions of instability and uncertainty during martial law and post-war conditions and the dynamism of the external environment.

In the course of the study, methods of detailed analysis of the current state of the problem, based on information search

and methods of empirical research (observation, comparison) were used. As well as the method of synthesis and structural-genetic method (extraction from a complex phenomenon of such elements that significantly affect the rest of the research object, in the case of sustainable development tools). At the same time different sources of information, databases, secondary sources of information, company websites and analytical reports were used. As well as primary sources – interviews of company representatives.

The scientific and practical value of the study lies in the formation of the theoretical and methodological foundations of strategic risk management aimed at avoiding or reducing them and at the same time ensuring the desired level of economic security of the telecommunications enterprise. This will allow clearly building the management process in the risk management system in the long term and ensuring the desired level of economic security of the telecommunications enterprise.

This allows a reasonable approach to building a business, contributes to the improvement of strategic plans through the relationship with risk management, namely:

- possibility of in-depth goal setting to achieve the ultimate goal;
- development of the least risky strategic set and an effective system of performance indicators;
- improving the efficiency of risk management;
- adaptation to changes in the external and internal environment;
- increasing the flexibility of the business model.

Keywords: risk, strategy, risk management, strategic approach, analysis, evaluation, economic security of telecommunications enterprises.

References

1. *Minfin: Zvit «Shvydka otsinka zavdanoi shkody ta potreb na vidnovlennia Ukrainy» nadaie vysnozky shchodo vtrat Ukrainy vid viiny z rosiiu z 24 liutoho do 1 chervnia ta okresluie potreby krajny u rekonstruktsii ta vidnovlenni* (2022). Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-ukrainy-ievropeiska-komisiia-ta-svi-tovyi-bank-prezentuvaly-zvit-shvydka-otsinka-zavdanoi-shkody-ta-potreb-na-vidnovlennia>
2. Rappa, M. (2001). *Business Models on the Web*. Available at: <https://fse.blogs.usj.edu.lb/wp-content/blogs.dir/31/files/2011/08/Rappa-Business-Models-on-the-Web.pdf>
3. Nielsen, C., Lund, M. (2018). Building scalable business models. *MIT Sloan Management Review*, 59, 65–69. Available at: <https://dun-net.dk/media/125194/bm-scalability-wp.pdf>
4. Pysar, N., Fediunin, S., Vynogradova, O., Chornii, V. (2020). Assessment of the consequences of military conflicts and hybrid warfare for the socio-economic development of Ukraine. *Economic Annals-XXI*, 181 (1-2), 18–27. doi: <https://doi.org/10.21003/ea.v181-02>
5. *Kyivstar vidnovyv mobilnyi i fiksovanyi zv'язok u riadi naselenykh punktiv na pivdni i shodi Ukrainy* (2022). Available at: <https://hub.kyivstar.ua/news/kyivstar-vidnovyv-mobilnyj-i-fiksovanyj-zv-yazok-u-ryadi-naselenykh-punktiv-na-pivdni-i-shodi-ukrayiny/>
6. *Ohliad tsyfrovoy transformatsii ekonomiky Ukrainy v umovakh viiny* (2022). Available at: <https://niss.gov.ua/news/komentarij-ekspertiv/ohlyad-tyfrovoyi-transformatsiyi-ekonomiky-ukrayiny-v-umovakh-viiny>
7. *Pro vnesennia zmin do deiakyykh zakoniv Ukrainy shchodo nevidkladnykh zakhodiv posylennia spromozhnosti iz kiberzakhystu derzhavnykh informatsiynykh resursiv ta obektiv krytychnoi informatsiinoi infrastruktury* (2022). Proekt Zakonu No. 8087.

- 29.09.2022. Available at: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/40553>
8. Shvydanenko, H. O., Boichenko, K. S. (2015). *Rozvytok pidpriemstva: stratehichni namiry, ryzyky ta efektyvnist*. Kyiv: KNEU, 231. Available at: <https://core.ac.uk/download/pdf/197268893.pdf>
 9. Davis, J. (2003). Sherman Kent's final thoughts on analysis B policy maker relations. The Sherman Kent Center for Intelligence Analysis. *Occasional Papers*, 2 (3), 43–44.
 10. Slywotzky, A. (2008). Turning Strategic Risk into Growth Opportunities. *Harvard Business Review*, 78–88.
 11. *Reports: 2022 Telecommunications Risk Factor Survey (2022)*. Available at: <https://www.bdo.global/en-gb/insights/global-industries/technology-media-entertainment-and-telecommunications/2022-telecommunications-risk-factor-survey>
 12. Shcho take komplaiens-ryzyky ta yak nymy keruvaty (2022). *Visnyk MSFZ*, 7. Available at: https://msfz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/FZ001573
 13. Ross, S. A. (2004). Compensation, Incentives, and the Duality of Risk Aversion and Riskiness. *The Journal of Finance*, 59 (1), 207–225. doi: <https://doi.org/10.1111/j.1540-6261.2004.00631.x>

DOI: 10.15587/2706-5448.2022.271798

RESEARCH OF THE FACTOR SEGMENT CONTENT OF ECONOMIC SECURITY MANAGEMENT IN THE CONDITIONS OF GEOPOLITICAL TRANSFORMATIONS

pages 17–25

Oleksandr Kalinin, Doctor of Economic Sciences, Professor, Department of Management, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, Kyiv, Ukraine, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5238-0525>, e-mail: kalininandkalinin@gmail.com

Viktoriya Gonchar, Doctor of Economic Sciences, Professor, Department of Management, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, Kyiv, Ukraine, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8765-6656>

Zaneta Simanaviciene, PhD, Professor, Head of Sustainable Innovations Laboratory, Public Security Academy, Mykolas Romeris University, Vilnius, Lithuania, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6008-2405>

The object of research is management system of the country's economic security and the consequences of the influence of the shadow economy on it. Research is carried out on the example of Ukraine, as a country with a fairly high level of shadow processes in business.

Shadow incomes and agreements are currently one of the main problems of the management system of income distribution and redistribution. The global scale of the economy and the deregulation of international mergers and acquisitions take shadow capital beyond individual countries, giving them global importance for the economic security of different countries. An analysis of the influence of the shadow economy on all stages of merger and acquisition agreements in Ukraine was carried out. The negative effects of shadowing on attracting foreign and national investments, which reduces the effectiveness of the country's economic security management system, were analyzed. The article presents a comparative analysis of the dynamics of economic development indices of the country and the level of the shadow economy.

In the process of the research methods of analysis and synthesis, methods of logical design, tabular and graphical

methods of data presentation are used. Correlation-regression analysis was used to study the relationship between the indicators of the shadow economy and the level of economic security of the state.

On the basis of statistical indicators, the comparison of indicators of development of shadow economy and separate indicators of economic security of Ukraine is carried out. Correlation-regression analysis was used to study the relationship between the indicators of the illegal economy and the level of economic security of the state in the conditions of geopolitical transformation. The results of the calculations showed that for most indices of economic security and the level of the shadow economy there is a direct relationship. The established dependencies can be the basis for determining the key vectors of the state policy of counteracting the development of the shadow economy and tools for influencing the most sensitive indicators of Ukraine's economic development.

The research conducted in this article can be useful for scientists who research economic security management systems, for government institutions with the aim of forming an economic security program. The methodology can be used to determine investment priorities based on the analysis of the impact of the illegal economy on the economic security of society.

Keywords: shadow economy, geopolitical security, state structures, mergers and acquisitions, macroeconomics, management system, economic reform.

References

1. Kovac, D., Vukovic, V., Kleut, N., Podobnik, B. (2016). To Invest or Not to Invest, That Is the Question: Analysis of Firm Behavior under Anticipated Shocks. *PLOS ONE*, 11 (8), e0158782. doi: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0158782>
2. Ritter, J. R., Signori, A., Vismara, S. (2013). Economies of scope and IPO activity in Europe. *Handbook of Research on IPOs*, 11–34. doi: <https://doi.org/10.4337/9781781955376.00008>
3. *The Next Normal Emerging stronger from the coronavirus pandemic* (2021). Available at: <https://www.mckinsey.com/featured-insights/coronavirus-leading-through-the-crisis>
4. Carbonara, G., Caiazza, R. (2009). Mergers and acquisitions: Causes and effects. *The Journal of American Academy of Business, Cambridge*, 14 (2), 188–194.
5. *Verkhovnaia Rada priniala zakon, otkryvaiushchii granitsy dlia biznesa* (2019). Available at: <https://biz.liga.net/all/all/novosti/vr-prinyala-zakonoproekt-otkryvaiushchii-granitsy-dlya-biznes>
6. Moschieri, C., Campa, J. M. (2014). New trends in mergers and acquisitions: Idiosyncrasies of the European market. *Journal of Business Research*, 67 (7), 1478–1485. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2013.07.018>
7. Del Bo, C. D., Ferraris, M., Florio, M. (2017). Governments in the market for corporate control: Evidence from M&A deals involving state-owned enterprises. *Journal of Comparative Economics*, 45 (1), 89–109. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jce.2016.11.006>
8. Aiello, R. J., Watkins, M. D. (2000). The fine art of friendly acquisition. *Harvard business review*, 78 (6), 100–107.
9. Campa, J. M., Moschieri, C. (2008). *The European M&A industry: Trends, patterns and shortcomings*. IESE Business School, University of Navarra.
10. Nyborg, K. G., Östberg, P. (2014). Money and liquidity in financial markets. *Journal of Financial Economics*, 112 (1), 30–52. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2013.12.003>
11. Andrieș, A. M., Virlan, C. A. (2017). Risk arbitrage in emerging Europe: are cross-border mergers and acquisition deals more

- risky? *Economic Research-Ekonomska Istraživanja*, 30 (1), 1367–1389. doi: <https://doi.org/10.1080/1331677x.2017.1355259>
12. Firstbrook, C. (2007). Transnational mergers and acquisitions: how to beat the odds of disaster. *Journal of Business Strategy*, 28 (1), 53–56. doi: <https://doi.org/10.1108/02756660710723215>
 13. Broihanne, M. H., Merli, M., Roger, P. (2014). Overconfidence, risk perception and the risk-taking behavior of finance professionals. *Finance Research Letters*, 11 (2), 64–73. doi: <https://doi.org/10.1016/j.frl.2013.11.002>
 14. Delpini, D., Battiston, S., Caldarelli, G., Riccaboni, M. (2019). Systemic risk from investment similarities. *PLOS ONE*, 14 (5), e0217141. doi: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0217141>
 15. Huyghebaert, N., Luypaert, M. (2013). Value creation and division of gains in horizontal acquisitions in Europe: the role of industry conditions. *Applied Economics*, 45 (14), 1819–1833. doi: <https://doi.org/10.1080/00036846.2011.639739>
 16. Koster, H. (2021). Mergers and Acquisitions in the Netherlands: Do Listed Companies Need Better Defences? *International Company and Commercial Law Review*, 2021 (3), 166–176.
 17. Defrancq, C., Huyghebaert, N., Luypaert, M. (2016). Influence of family ownership on the industry-diversifying nature of a firm's M&A strategy: Empirical evidence from Continental Europe. *Journal of Family Business Strategy*, 7 (4), 210–226. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jfbs.2016.11.002>
 18. Defrancq, C., Huyghebaert, N., Luypaert, M. (2020). Influence of acquirer boards on M&A value creation: Evidence from Continental Europe. *Journal of International Financial Management & Accounting*, 32 (1), 21–62. doi: <https://doi.org/10.1111/jifm.12124>
 19. Kalinin, O., Gonchar, V., Simanavičienė, Ž. (2019). Risk management of the investment marketing on diversified enterprises. *Economics. Ecology. Socium*, 3 (4), 35–44. doi: <https://doi.org/10.31520/2616-7107/2019.3.4-5>
 20. Demirkan, S., Radhakrishnan, S., Urcan, O. (2011). Discretionary Accruals Quality, Cost of Capital, and Diversification. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 27 (4), 496–526. doi: <https://doi.org/10.1177/0148558x11409162>
 21. Hopkin, P. (2012). *Fundamentals of risk management: understanding evaluating and implementing effective risk management*. Institute of Risk Management.
 22. John, A., Lawton, T., Meadows, M. (2018). Managing cross-border M&A: Three approaches to takeovers in Europe. *The Routledge Companion to European Business*. Routledge, 282–294. doi: <https://doi.org/10.4324/9781315397306-23>
 23. World bank (2021) *Doing Business*. Available at: <https://archive.doingbusiness.org/en/data/exploretopics/getting-credit>
 24. *Pro vnesennia zmin do deiakyykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo stymulivannia investytsiinoi diialnosti v Ukraini* (2019). Zakon Ukrainy No. 132-IX. 20.09.2019. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132-20#Text>
 25. *Pro vnesennia zmin do Mytnoho kodeksu Ukrainy shchodo deiakyykh pytan funkcionuvannia aktorizovanykh ekonomichnykh operatoriv* (2019). Zakon Ukrainy No. 141-IX. 02.10.2019. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-IX#Text>
 26. *Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy «Pro budivelni normy» shchodo udoskonalennia normuvannia u budivnytstvi* (2019). Zakon Ukrainy No. 156-IX. 03.10.2019. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-20#Text>
 27. Lowinski, E., Schiereck, D., Thomas, T. W. (2004). The Effect of Cross-Border Acquisitions on Shareholder Wealth – Evidence from Switzerland. *Review of Quantitative Finance and Accounting*, 22 (4), 315–330. doi: <https://doi.org/10.1023/b:requ.0000032601.84464.52>
 28. *2021 was a blowout year for M&A* (2022). KPMG. Available at: <https://inventure.com.ua/analytics/investments/2021-godstal-rekordnym-dlya-mirovogo-rynka-manda>
 29. Křížová, Z., Sedláček, J., Hýblová, E. (2014). Mergers and Acquisitions in the Selected Countries of Central and Eastern Europe. *Proceedings of the 11th International Scientific Conference on European Financial Systems*, 351–358.
 30. Liu, Y. (2022). Credit Resource Availability and Innovation Output: Evidence from Chinese Industrial Enterprises. *Journal of Applied Finance & Banking*, 12 (1), 1–26. doi: <https://doi.org/10.47260/jafb/1211>
 31. Mateev, M. (2017). Is the M&A announcement effect different across Europe? More evidences from continental Europe and the UK. *Research in International Business and Finance*, 40, 190–216. doi: <https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2017.02.001>
 32. Van der Klip, B., Habermehl, M. (2021). *Public Mergers and Acquisitions in the Netherlands: Overview Other Regulatory Restrictions*. Thomson reuters. Available at: [https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/3-502-0666?transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)&firstPage=true](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/3-502-0666?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)&firstPage=true)
 33. Verheij, D. (2019). *Performance of high-tech country and sector cross border M&A activities in Europe*.
 34. Pandey, G., Sidharth, O. (2021). The Impact of Covid-19 on Merger and Acquisition. *Issue 6 Int'l J.L Mgmt. & Human.*, 4, 213.
 35. *Tinova ekonomika. Zahalni tendentsii 2020* (2021). Ministerstvo ekonomiky. Departament stratehichnoho planuvannia ta makroekonomichnoho prohnouzovannia.
 36. Schmid, A. S., Sánchez, C. M., Goldberg, S. R. (2011). M&A today: Great challenges, but great opportunities. *Journal of Corporate Accounting & Finance*, 23 (2), 3–8. doi: <https://doi.org/10.1002/jcaf.21731>
 37. Wan, W. P., Hoskisson, R. E., Short, J. C., Yiu, D. W. (2010). Resource-Based Theory and Corporate Diversification. *Journal of Management*, 37 (5), 1335–1368. doi: <https://doi.org/10.1177/0149206310391804>
 38. Kazmierska-Jozwiak, B. (2014). Activity of Central Eastern Europe Countries on Mergers and Acquisitions Market. *Social Sciences*, 83 (1), 72–79. doi: <https://doi.org/10.5755/j01.ss.83.1.6864>

PROBLEMS OF MACROECONOMICS AND SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT

DOI: 10.15587/2706-5448.2022.270880

THE EFFECT OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES ON GENDER EQUALITY AT A SELECTED UNIVERSITY IN SOUTH AFRICA

pages 26–33

Visvanathan Naicker, PhD, Department of Business and Information Administration, Cape Peninsula University of Technology, Hanover and Tennant Street, Zonnebloem, Cape Town, South

Africa, e-mail: Naickeroi@cput.ac.za, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0478-1329>

Ivy Mbengo, Department of Business and Information Administration, Cape Peninsula University of Technology, Cape Town, South Africa, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8281-9893>

In today's technological environment, it is essential to make technological advancements. This requires both men and women to have equal information, communication, and

technology opportunities. Various efforts have been made to address the issue of gender equality in the workplace. It can be noted that even though equal opportunities between men and women may exist, discrimination against women is still immanent in the workplace, for example, gender bias, inequalities, and underrepresentation. Thus, the object of research is the role of information and communication technologies (ICTs) on gender equality in the workplace in today's digital age.

An empirical investigation was carried out at a selected higher education institution in South Africa. Purposive sampling was used, and 19 participants were interviewed. Mixed methods were used for this study, with the qualitative findings used in the preliminary discussions. The collected data were transcribed, coded, and analyzed using Microsoft Excel and NVIVO.

The study's findings show that ICTs play an important role in promoting gender equality. ICTs enable women to be empowered, educated, independent, and autonomous, enabling them to acquire top positions as men in the workplace.

This study adds to the body of knowledge on how ICTs have been proven to be a valuable tool in promoting gender equality by giving a voice to the voiceless and empowering women. This study also informs stakeholders about how women bring diversity to the workplace and why it is essential to give them equal opportunities with men.

Keywords: gender discrimination, gender inequality, gender glass ceiling, information and communication technologies (ICTs), gender digital divide.

References

- Alves, E. E. C., Steiner, A. Q. (2016). Globalization, Technology and Female Empowerment: Breaking Rights or Connecting Opportunities? *Social Indicators Research*, 133 (3), 859–877. doi: <https://doi.org/10.1007/s11205-016-1395-1>
- Heilman, M. E., Eagly, A. H. (2008). Gender Stereotypes Are Alive, Well, and Busy Producing Workplace Discrimination. *Industrial and Organizational Psychology*, 1 (4), 393–398. doi: <https://doi.org/10.1111/j.1754-9434.2008.00072.x>
- Borgonovi, F., Ferrara, A., Maghnoij, S. (2018). *The gender gap in educational outcomes in Norway*. doi: <https://doi.org/10.1787/f8ef1489-en>
- Alauddin, A., Durdana, I., Ahmed, H., Nayel, R. (2006). *Measuring The Impact Of ICT On Women In Bangladesh*, 180–185.
- Granić, A., Marangunić, N. (2019). Technology acceptance model in educational context: A systematic literature review. *British Journal of Educational Technology*, 50 (5), 2572–2593. doi: <https://doi.org/10.1111/bjet.12864>
- Cohen, L., Manion, L., Morrison, K. (2017). *Research Methods in Education*. Routledge. doi: <https://doi.org/10.4324/9781315456539>
- Gray, T. J., Gainous, J., Wagner, K. M. (2016). Gender and the Digital Divide in Latin America. *Social Science Quarterly*, 98 (1), 326–340. doi: <https://doi.org/10.1111/ssqu.12270>
- Wong, S., Atan, H. (2007). Gender Differences in Attitudes towards Information Technology among Malaysian Student Teachers: A Case Study at Universiti Putra Malaysia. *Educational Technology & Society*, 10, 158–169.
- Suwana, F., Lily. (2017). Empowering Indonesian women through building digital media literacy. *Kasetsart Journal of Social Sciences*, 38 (3), 212–217. doi: <https://doi.org/10.1016/j.kjss.2016.10.004>
- Garcia, D., Mitike Kassa, Y., Cuevas, A., Cebrian, M., Moro, E., Rahwan, I., Cuevas, R. (2018). Analyzing gender inequality through large-scale Facebook advertising data. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 115 (27), 6958–6963. doi: <https://doi.org/10.1073/pnas.1717781115>
- van Deursen, A. J., van Dijk, J. A. (2018). The first-level digital divide shifts from inequalities in physical access to inequalities in material access. *New Media & Society*, 21 (2), 354–375. doi: <https://doi.org/10.1177/1461444818797082>
- Tiainen, T., Berki, E. (2017). The re-production process of gender bias: a case of ICT professors through recruitment in a gender-neutral country. *Studies in Higher Education*, 44 (1), 170–184. doi: <https://doi.org/10.1080/03075079.2017.1351428>
- Jayachandran, S. (2015). The Roots of Gender Inequality in Developing Countries. *Annual Review of Economics*, 7 (1), 63–88. doi: <https://doi.org/10.1146/annurev-economics-080614-115404>
- Scarborough, W. J., Sin, R., Risman, B. (2018). Attitudes and the Stalled Gender Revolution: Egalitarianism, Traditionalism, and Ambivalence from 1977 through 2016. *Gender & Society*, 33 (2), 173–200. doi: <https://doi.org/10.1177/0891243218809604>
- Tirado-Morueta, R., Aguaded-Gómez, J. I., Hernando-Gómez, Á. (2018). The socio-demographic divide in Internet usage moderated by digital literacy support. *Technology in Society*, 55, 47–55. doi: <https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2018.06.001>
- Going Digital: The Future of Work for Women* (2017). Policy Brief on the Future of Work. OECD. doi: <https://doi.org/10.1787/9789264281318-en>
- Holden, R. J., Karsh, B.-T. (2010). The Technology Acceptance Model: Its past and its future in health care. *Journal of Biomedical Informatics*, 43 (1), 159–172. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jbi.2009.07.002>
- Gefen, D., Straub, D. (2000). The Relative Importance of Perceived Ease of Use in IS Adoption: A Study of E-Commerce Adoption. *Journal of the Association for Information Systems*, 1 (1), 1–30. doi: <https://doi.org/10.17705/1jais.00008>
- Lee, M. T., Raschke, R. L. (2016). Understanding employee motivation and organizational performance: Arguments for a set-theoretic approach. *Journal of Innovation & Knowledge*, 1 (3), 162–169. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jik.2016.01.004>
- Shechory, M., Ziv, R. (2007). Relationships between Gender Role Attitudes, Role Division, and Perception of Equity among Heterosexual, Gay and Lesbian Couples. *Sex Roles*, 56 (9–10), 629–638. doi: <https://doi.org/10.1007/s11199-007-9207-3>
- Dipboye, R., Colella, A. (2005). *Discrimination at Work: The Psychological and Organizational Bases*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Lorber, J. (2010). *Gender Inequality: Feminist Theories and Politics*. Oxford: Oxford University Press.
- Trauth, E. M., Howcroft, D. (2006). Critical empirical research in IS: an example of gender and the IT workforce. *Information Technology & People*, 19 (3), 272–292. doi: <https://doi.org/10.1108/09593840610689859>
- Frear, K. A., Paustian-Underdahl, S. C., Halbesleben, J. R. B., French, K. A. (2019). Strategies for work–family management at the intersection of career–family centrality and gender. *Archives of Scientific Psychology*, 7 (1), 50–59. doi: <https://doi.org/10.1037/arc0000068>
- Webb, L. M., Temple, N. (2016). Social Media and Gender Issues. *Handbook of Research on the Societal Impact of Digital Media*, 638–669. doi: <https://doi.org/10.4018/978-1-4666-8310-5.ch025>
- Mahmulul, M. (2012). Role of ICTs to Promote Gender Equality in Bangladesh. *7th IPID International Annual Conference*. Kristiansand.
- Sandys, E. (2005). *Gender Equality and Empowerment of Women*. UN Division for Advancement of Women.
- Leslie Steeves, H., Kwami, J. (2017). Interrogating Gender Divides in Technology for Education and Development: the Case of the One Laptop per Child Project in Ghana. *Studies in Comparative International Development*, 52 (2), 174–192. doi: <https://doi.org/10.1007/s12116-017-9245-y>

29. Mariscal, J., Mayne, G., Aneja, U., Sorgner, A. (2019). Bridging the Gender Digital Gap. *Economics*, 13 (1). doi: <https://doi.org/10.5018/economics-ejournal.ja.2019-9>
30. Booyens, L. A. E., Nkomo, S. M. (2010). Gender role stereotypes and requisite management characteristics. *Gender in Management: An International Journal*, 25 (4), 285–300. doi: <https://doi.org/10.1108/17542411011048164>
31. Purcell, D., MacArthur, K. R., Samblanet, S. (2010). Gender and the Glass Ceiling at Work. *Sociology Compass*, 4 (9), 705–717. doi: <https://doi.org/10.1111/j.1751-9020.2010.00304.x>
32. Bradstreet, A. (2004). Breaking the Glass ceiling. *Women's Lawyers Journal*.
33. Moen, K., Middelthon, A.-L. (2015). Qualitative Research Methods. *Research in Medical and Biological Sciences*, 321–378. doi: <https://doi.org/10.1016/b978-0-12-799943-2.00010-0>
34. Saunders, L., Lewis, P., Thornhill, A. (2008). *Research Methods for Business Students*. Prentice Hall.
35. Bryman, A. (2016). *Social Research Methods*. Oxford: Oxford University Press, 748. Available at: <https://books.google.co.za/books?hl=en&lr=&id=N2zQCgAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=research+methods+&ots=doOrDUM6vf&sig=kdx3nZnsBnn7vaF2fDDtZdW2Dw#v=onepage&q=research+methods&f=false> Last accessed: 10.06.2021
36. Bryman, A. (2012). *Social Research Methods*. Oxford: Oxford University Press.
37. Trotter, R. T. (2012). Qualitative research sample design and sample size: Resolving and unresolved issues and inferential imperatives. *Preventive Medicine*, 55 (5), 398–400. doi: <https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2012.07.003>
38. Collis, J., Hussey, R. (2014). *Business research: A practical guide for undergraduate and postgraduate students*. London: Palgrave Macmillan. Available at: https://www.researchgate.net/publication/38177413_Business_research_A_practical_guide_for_undergraduate_and_postgraduate_students Last accessed: 10.06.2021
39. Bergin, T.; Seaman, J., de Jong, S. (Eds.) (2018). *An Introduction to Data Analysis: Quantitative, Qualitative and Mixed Methods*. London: Sage Publications Ltd, 296.
40. Nowell, L. S., Norris, J. M., White, D. E., Moules, N. J. (2017). Thematic Analysis: Striving to Meet the Trustworthiness Criteria. *International Journal of Qualitative Methods*, 16 (1). doi: <https://doi.org/10.1177/1609406917733847>
41. Trauth, E. M., Kvasny, M., Greenhill, A. (2006). *Conducting Feminist Research in the Information Systems Field*. London: IRM Press.
42. Rogers, R. W.; Cacioppo, J. T., Petty, R. E. (Eds.) (1983). Cognitive and physiological processes in fear appeals and attitude change: A revised theory of protected motivation. *Social psychophysiology*. New York: The Guilford Press, 153–177
43. Cummings, C., O'Neil, T. (2015). *Do Digital Information and Communications Technologies Increase the Voice of Women and Girls? Shaping Policy for Development*.
44. *Data from the survey of ICTs and gender equality*. doi: <https://doi.org/10.17632/rv3wp4vgby.1>

DOI: 10.15587/2706-5448.2022.271585

COMPARATIVE STANDING OF KAZAKHSTAN PENSION SYSTEM PERFORMANCE: LEARNING POLICY LESSONS FROM CANADIAN EXPERIENCE

pages 34–42

Almaz Tolymbek, Professor, Graduate School of Management in Barcelona, Barcelona, Spain; Delta International University, New Orleans, United States, e-mail: atolymbek@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3318-2109>

The study examines the current state of Kazakhstan public pension system in terms of its performance and asset structure as compared to that of the OECD countries as well as structural and regulatory issues confronting the national pension market as an impediment to ensuring adequate retirement savings of the population. The underlying issue to be addressed is current low real rate of return by the national pension fund, which translates into its future inability to provide for pension payouts that would meet retirement needs of the nation accounting for recent elevated inflation rates. As a likely solution, the paper investigates the Canadian pension system as a successful case of pension market ecosystem embodying a three-layer pension market structure that fuels diversified sources of pension payouts thus ensuring a sustainable flow of pension income to Canadian retirees. In particular, it advocates for introducing pension programs of investments that have for long been adopted in developed countries demonstrating their effectiveness in generating substantial supplementary sources of pension income. As a prerequisite, favorable legislative and taxation frameworks should be adopted to secure motivation by both the employers and working citizens to contribute to the respective pension plans. By way of learning Canadian experience, suggestions as per prospective ways to reconfigure the Kazakhstan pension system are made that may solidify its overall performance and sustainability to ensure solid real rate of return and consequently adequate pension payouts to its future retirees.

Keywords: pension system, retirement savings, pension asset portfolio, asset structure, pension payout, pension market.

References

1. *Unified Accumulative Pension Fund*. Available at: <https://www.enpf.kz>
2. *World Bank Global Economic Monitor*. Available at: <https://public.knoema.com/qhpqgye/world-bank-global-economic-monitor>
3. *Reforming Kazakhstan's Pension System. Report by the Asian Development Bank*. Available at: <https://www.adb.org/sites/default/files/publication/28591/kaz-proj-brief-pension-system.pdf>
4. *Interview with Dmitry Sochin* (2022). Almaty.
5. *Global Pension Statistics*. Available at: <https://www.oecd.org/finance/private-pensions/globalpensionstatistics.htm>
6. *ENPF: Kazakhstancy samostoiatelno smogut upravliat svoimi pensionnymi nakopleniiami* (2018). Available at: <https://www.banker.kz/news/sapf-kazakhstanis-will-be-able-to-independent-ly-ma/>
7. *Bank of Japan*. Available at: <https://www.boj.or.jp/en/>
8. *Korean Ministry of Employment and Labor*. Available at: <https://www.moel.go.kr/english/>
9. *Pension System of the Republic of Kazakhstan*. Available at: <https://www.enpf.kz/en/pension-system/overview-of-the-kazakhstan-s-pension-system/>
10. *Dynamic of Fund's Indices* (2021). Available at: <https://www.enpf.kz/upload/medialibrary/db6/db6d3baa2ae8239376fd2c209ed8df0f.pdf>
11. *Investing for Canada on the world stage*. Available at: http://files.newswire.ca/29/Infographic_ENG.pdf
12. *Preqin Special Report: The Private Equity Top 100* (2014). Available at: <https://docs.preqin.com/reports/Preqin-Special-Report-The-Private-Equity-Top-100-February-2017.pdf>
13. *Actuarial Report (27th) on the Canada Pension Plan – OSFI-BSIF* (2015). Available at: <https://www.osfi-bsif.gc.ca/eng/docs/cpp27.pdf>

DOI: 10.15587/2706-5448.2022.271840

THE ECONOMIC IMPACT OF INVESTMENT, EXPENDITURE AND WAGES ON GRDP – A CASE STUDY OF 47 PREFECTURES OF JAPAN IN 2005

pages 43–48

Md. Masud Rony, Assistant Director, Bangladesh Bank, Dhaka, Bangladesh, e-mail: rony1duuu@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4474-3928>

The object of the study is the Japan's economy, which has an upward trend after the COVID-19 pandemic. However, there are still several challenges to ensure sustainable growth and economic development. Gross Regional Domestic Product (GRDP) as an economic indicator measures the value of a country's total goods and services. There is controversy and different beliefs in economics as to whether or not a country's GRDP is positively affected. The objective of this research is to find out the most important variable which is responsible for economic progress (GRDP). The main problem which this paper will analyze is that sometimes it is difficult to understand about which factor is more important for economic growth in national and regional basis, gross domestic product, and gross regional domestic product, such as investment, government expenditure, employment, and wages. This paper analyzes investment; government expenditure and wage influence on gross regional domestic product (GRDP) for Japan in 2005 and find out the possible outcomes that are more responsible for the GRDP in the Japanese economy. The results show all three factors have the dominant influences during this time; however, investment is the most powerful indicator among the 47 prefectures. It means that government should give more focused-on investment rather than government expenditure, employment, and wages. In analyzing the data, a comprehensive empirical analysis is conducted using Stata to calculate the statistics on central tendency and the distribution shapes such as minimum and maximum quantiles, standard deviation, sleekness, test for mean difference, and graphical presentation.

Keywords: gross domestic product, gross regional domestic product, investment, government expenditure, employment, wages.

References

1. Wolla, S. A. (2018). *How Do Imports Affect GDP?* Federal Reserve Bank of St. Louis, 1–4.
2. Lucas, R. E. (1988). On the mechanics of economic development. *Journal of Monetary Economics*, 22 (1), 3–42. doi: [https://doi.org/10.1016/0304-3932\(88\)90168-7](https://doi.org/10.1016/0304-3932(88)90168-7)
3. Anghelache, C. (2011). Analysis of the Correlation between GDP and the Final Consumption. *Theoretical and Applied Economics*, 9 (562), 129–138.
4. Anghelache, C., Manole, A., Anghel, M. G. (2015). Analysis of final consumption and gross investment influence on GDP – multiple linear regression model. *Theoretical and Applied Economics*, 3 (604), 137–142.
5. Belaşcu, L., Budac, C. (2016). Considerations on the Impact of the Global Financial Crisis on Economies from Eastern Europe. *Ovidius University Annals: Economic Sciences Series*, 16 (2), 415–420.
6. Kira, A. R. (2013). The factors affecting Gross Domestic Product (GDP) in developing countries: The Case of Tanzania. *European Journal of Business and Management*, 5 (4), 148–158.
7. Kartikasari, D. (2017). The Effect of Export, Import and Investment to Economic Growth of Riau Islands Indonesia. *International Journal of Economics and Financial Issues*, 7 (4), 663–667.
8. Constantin, C. (2017). Using the Regression Model in multivariate data analysis. *Bulletin of the Transilvania University of Braşov*, 10 (59), 27–34.
9. Carp, C. L. (2014). The empirical analysis of the relation between FDI, exports and economic growth for Romania. *CEIS Working Papers*, 6 (1), 32–41. doi: <https://doi.org/10.5171/2013.165597>
10. Doroftei, I. M., Păun, C. (2013). Monetary Policy and Central Bank Independence in a Former Communist Country; Curious Evolutions in Romania. *Journal of Eastern Europe Research in Business and Economics*, 2013, 1–14. doi: <https://doi.org/10.5171/2013.165597>
11. Ioneci, M., Mîndreci, G. (2010). The Impact of the Foreign Direct Investment on Romania's Economy. *Annals of the University of Petroşani, Economics*, 10 (2), 199–206.
12. Zaman, G., Gheorghe, F.-V., Simion, A.-E. (2016). Some Characteristics Of Romania'S External Trade in the period 1990–2014. *Annals of the University of Oradea, Economic Science Series*, 25 (1), 207–229.

DOI: 10.15587/2706-5448.2022.268593

СТРАТЕГІЯ СТАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ДЛЯ РОЗВИТКУ МСП У ЧЕТВЕРТІЙ ПРОМИСЛОВІЙ РЕВОЛЮЦІЇ В КВАЗУЛУ-НАТАЛ, ПІВДЕННА АФРИКА сторінки 6–11**Ismail Sheik, Abdulla Kader**

Поява четвертої промислової революції (4IR) створює ризик спричинити нову хвилю диспропорцій через зміну моделей зайнятості та глобальне економічне середовище, яке зазнає швидких змін. Автоматизація та так звані «мислячі машини» витісняють людей у різноманітних професіях і функціях, що, у свою чергу, спонукає підприємства переоцінювати компетенції, яких вони шукають у майбутніх працівників. Головною метою сталої економічної участі в 4IR є використання локального економічного потенціалу шляхом сприяння інноваціям у всіх аспектах зростання. Це досягається за допомогою єдиного підходу до розробки, а не універсального рішення. З цією метою малі, мікро- та середні підприємства (МСП) є одним із найважливіших стовпів, які підтримують економіку. Як наслідок, до сталої підприємництва в контексті 4IR у цьому дослідженні підходили як до місцевої ініціативи, що ґрунтується на результатах і до якої зверталися основні зацікавлені сторони.

Фундаментальною метою цього дослідження було проаналізувати фактори, які призвели до успішного виявлення та використання підприємцями місцевих ресурсів, ідей та навичок для стимулювання економічного зростання та розвитку під час Четвертої промислової революції (4IR). Мета цього дослідження полягала в тому, щоб оцінити проблеми, з якими стикаються власники компаній, і вплив допомоги провінційного та національного уряду на їх здатність продовжувати діяльність. У цьому дослідженні використовувалися методика якісного дослідження та дослідницька методологія. 12 малих і середніх підприємств, які входять до складу досліджуваної групи, розташовані в районі eThekwinі в Квазулу-Натал, Південна Африка. Учасники дослідження були відібрані не випадково, а скоріше на основі заздалегідь визначеного критерію, орієнтованого на вище керівництво. Непівструктуровані інтерв'ю склали весь збір даних. Дані аналізувалися за допомогою NVivo та тематичного аналізу. Це дослідження внесло свій внесок у цю тему, представивши стратегію сталої розвитку бізнесу для малих і середніх підприємств з метою підвищення ефективності та зростання цих фірм у невизначеній цифровій сфері.

Ключові слова: стале підприємництво, 4IR, МСП, розвиток підприємства, економічне зростання, стратегія сталої розвитку бізнесу.

DOI: 10.15587/2706-5448.2022.270860

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПОРТФЕЛЯ РОЗВИТКУ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ПІД ЧАС ВОЄННОГО ТА ПІСЛЯВОЄННОГО СТАНІВ сторінки 12–16**Виноградова О. В., Писар Н. Б., Захаржевська А. А.**

Об'єктом дослідження є процеси взаємодії компонентів стратегічного портфелю розвитку телекомунікаційних підприємств, які підпорядковуються принципам економічної безпеки та виділяють заходи управління ризиками, в аспекті подолання негативних наслідків від будь-яких змін, конфліктів, криз, проблем в управлінні, стресів від зовнішніх впливів на розвиток телекомунікаційних підприємств. Одним з найбільш проблемних місць є визначення фактичних ризиків стратегічного розвитку телекомунікаційних підприємств, викликаних загрозами і викликами через війну в Україні, наслідком якої є руйнування інфраструктури, відновлювальні роботи, розмінування, міграція персоналу, зниження платоспроможності населення, інвестиційні ризики. Це потребує адекватного реагування задля збереження позицій або мінімізації руйнації. При цьому, важливим завданням є формування стратегічних імперативів економічної безпеки телекомунікаційних підприємств. Крім того, важливим є не тільки встановлення переліку таких компонентів, а також обґрунтування засад забезпечення організаційно-управлінської стійкості та конкурентоздатності телекомунікаційного підприємства засобом формування стратегічного портфелю розвитку управління ризиками в умовах нестабільності та невизначеності під час воєнного та післявоєнного станів та мінливого зовнішнього середовища.

В ході дослідження використовувалися методи докладного аналізу сучасного стану проблеми, на основі інформаційного пошуку та методи емпіричного дослідження (спостереження, порівняння). А також метод синтезу та структурно-генетичний метод (вилучення із складного явища таких елементів, які значно впливають на решту сторін об'єкта дослідження, у досліджуваному випадку інструментів сталої розвитку). При цьому використовувались різні джерела інформації, бази даних, вторинні джерела інформації, сайти компаній, аналітичні звіти. А також первинні джерела – інтерв'ю представників компаній.

Науково-практична цінність дослідження полягає у формуванні теоретико-методологічних засад стратегічного управління ризиками, спрямованих на уникнення чи їх зменшення і одночасне забезпечення бажаного рівня економічної безпеки телекомунікаційного підприємства. Це дасть змогу чітко будувати управлінський процес у системі ризик-менеджменту у довгостроковій перспективі та забезпечити бажаний рівень економічної безпеки телекомунікаційного підприємства.

Це дозволяє обґрунтовано підходити до побудови бізнесу, сприяє удосконаленню стратегічних планів за допомогою взаємозв'язку з ризик-менеджментом, а саме:

- можливість поглибленого цілевстановлення для досягнення кінцевої мети;
- розроблення найменш ризикованого стратегічного набору та дієвої системи показників результативності діяльності;
- підвищення ефективності управління ризиками;
- адаптацію до змін зовнішнього та внутрішнього середовища;
- підвищення гнучкості бізнес-моделі.

Ключові слова: ризик, стратегія, ризик-менеджмент, стратегічний підхід, аналіз, оцінка, економічна безпека телекомунікаційних підприємств.

DOI: 10.15587/2706-5448.2022.271798

ДОСЛІДЖЕННЯ ЗМІСТУ ФАКТОРНОГО СЕГМЕНТУ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ В УМОВАХ ГЕОПОЛІТИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ сторінки 17–25**Калінін О. В., Гончар В. В., Zaneta Simanaviciene**

Об'єктом дослідження є система управління економічною безпекою країни та наслідки впливу на неї тіньової економіки. Дослідження проводяться на прикладі України, як країни з досить високим рівнем тіньових процесів в бізнесі.

Тіньові доходи та угоди в даний час є однією з основних проблем системи управління розподілом і перерозподілом доходів. Глобальний масштаб економіки і дерегуляція міжнародних злиттів і поглинань виводять тіньовий капітал за межі окремих країн, надаючи їм глобальне значення для економічної безпеки різних країн. Проведено аналіз впливу тіньової економіки на всі етапи укладання угод про злиття та поглинання в Україні. Проаналізовано негативні наслідки тінізації для залучення іноземних та національних інвестицій, що знижує ефективність системи управління економічною безпекою країни. У статті представлений порівняльний аналіз динаміки показників економічного розвитку країни та рівня тіньової економіки.

У процесі дослідження використовуються методи аналізу та синтезу, методи логічного проектування, табличні та графічні методи представлення даних. Кореляційно-регресійний аналіз використовувався для вивчення взаємозв'язку між показниками тіньової економіки та рівнем економічної безпеки держави.

На основі статистичних показників здійснюється порівняння показників розвитку тіньової економіки та окремих показників економічної безпеки України. Кореляційно-регресійний аналіз використовувався для вивчення взаємозв'язку між показниками нелегальної економіки та рівнем економічної безпеки держави в умовах геополітичних перетворень. Результати розрахунків показали, що для більшості показників економічної безпеки та рівня тіньової економіки існує пряма залежність. Встановлені залежності можуть стати основою для визначення ключових векторів державної політики протидії розвитку тіньової економіки та інструментів впливу на найбільш чутливі показники економічного розвитку України.

Дослідження, проведені в цій роботі, можуть бути корисними для вчених, які досліджують системи управління економічною безпекою, для державних установ з метою формування програми економічної безпеки. Методологія може бути використана для визначення інвестиційних пріоритетів на основі аналізу впливу нелегальної економіки на економічну безпеку суспільства.

Ключові слова: тіньова економіка, геополітична безпека, державні структури, злиття та поглинання, макроекономіка, система управління, економічна реформа.

PROBLEMS OF MACROECONOMICS AND SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT

DOI: 10.15587/2706-5448.2022.270880

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ГЕНДЕРНУ РІВНІСТЬ НА ПРИКЛАДІ ОБРАНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В ПВДЕННІЙ АФРИЦІ сторінки 26–33**Visvanathan Naicker, Ivy Mbengo**

У сьогоdnішньому технологічному середовищі необхідно досягати технологічного прогресу. Це вимагає, щоб і чоловіки, і жінки мали рівні інформаційні, комунікаційні та технологічні можливості. Було зроблено різні зусилля для вирішення питання гендерної рівності на робочому місці. Можна відзначити, що навіть незважаючи на рівні можливості чоловіків і жінок, дискримінація щодо жінок все ще присутня на робочому місці, наприклад, гендерні упередження, нерівність та недопредставленість. Отже, об'єктом дослідження є роль інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) на гендерну рівність на робочому місці в сучасну цифрову епоху.

Емпіричне дослідження проводилося на прикладі одного обраного вищого навчального закладу Південної Африки. Використовувалась цілеспрямована вибірка, було опитано 19 учасників. У дослідженні використовувалися змішані методи, причому якісні результати використовувалися в попередніх обговореннях. Зібрані дані були розшифровані, закодовані та проаналізовані за допомогою Microsoft Excel та NVIVO.

Результати дослідження показують, що ІКТ відіграють важливу роль у просуванні гендерної рівності. ІКТ дозволяють жінкам бути сильнішими, освіченішими, незалежнішими та самостійнішими, що дає їм можливість займати такі ж високі позиції, як і чоловіки, на робочому місці.

Дане дослідження доповнює зведення знань про те, як ІКТ виявилися цінним інструментом у просуванні гендерної рівності, даючи право голосу негласним та розширюючи можливості жінок. Дослідження також інформує зацікавлені сторони про те, як жінки вносять різноманітність у роботу та чому важливо надавати їм рівні з чоловіками можливості.

Ключові слова: гендерна дискримінація, гендерна нерівність, гендерна «скляна стеля», інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), гендерний цифровий розрив.

DOI: 10.15587/2706-5448.2022.271585

ПОРІВНЯЛЬНИЙ СТАН ЕФЕКТИВНОСТІ ПЕНСІЙНОЇ СИСТЕМИ КАЗАХСТАНУ: УРОКИ ПОЛІТИКИ З ДОСВІДУ КАНАДИ сторінки 34–42**Almaz Tolymbek**

У дослідженні розглядається поточний стан державної пенсійної системи Казахстану з точки зору її ефективності та структури активів у порівнянні з країнами ОЕСР, а також структурні та регуляторні проблеми, з якими стикається національний пенсійний ринок як перешкода для забезпечення адекватних пенсійних накопичень населення. Основна проблема, яку необхідно вирішити, полягає в поточній низькій реальній нормі прибутку національного пенсійного фонду, що призводить до його майбутньої неспроможності забезпечувати пенсійні виплати, які б задовольнили пенсійні потреби нації, враховуючи останні високі темпи інфляції. Як вірогідне рішення, у роботі досліджується канадська пенсійна система як успішний випадок екосистеми пенсійного ринку, що втілює

трирівневу структуру пенсійного ринку, яка живить диверсифіковані джерела пенсійних виплат, таким чином забезпечуючи стабільний потік пенсійного доходу для канадських пенсіонерів. Зокрема, він виступає за запровадження групових (на базі роботодавця) та приватних (індивідуальних) зареєстрованих інвестиційних пенсійних програм, які вже давно прийняті в розвинених країнах, демонструючи їх ефективність у створенні значних додаткових джерел пенсійного доходу. В якості передумови необхідно прийняти сприятливі законодавчі та податкові рамки для забезпечення мотивації як роботодавців, так і працюючих громадян робити внески у відповідні пенсійні плани. Вивчаючи канадський досвід, зроблено пропозиції щодо перспективних шляхів реконфігурації пенсійної системи Казахстану, які можуть зміцнити її загальну ефективність і стійкість для забезпечення стабільної реальної норми прибутку та, як наслідок, адекватних пенсійних виплат майбутнім пенсіонерам.

Ключові слова: пенсійна система, пенсійні накопичення, портфель пенсійних активів, структура активів, пенсійні виплати, пенсійний ринок.

DOI: 10.15587/2706-5448.2022.271840

ЕКОНОМІЧНИЙ ВПЛИВ ІНВЕСТИЦІЙ, ВИДАТКІВ І ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ НА ВАЛОВИЙ ВНУТРІШНІЙ ПРОДУКТ – ТЕМАТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ 47 ПРЕФЕКТУР ЯПОНІЇ В 2005 РОЦІ сторінки 43–48

Md. Rony Masud

Об'єктом дослідження є економіка Японії, яка має тенденцію до зростання після пандемії COVID-19. Однак існує ще кілька викликів для забезпечення сталого зростання та економічного розвитку. Валовий регіональний продукт (ВРП) як економічний показник вимірює вартість загальних товарів і послуг країни. Існують суперечки та різні погляди в економіці щодо того, чи це позитивно впливає на внутрішній валовий продукт (ВВП) країни. Це дослідження направлене на виявлення найважливішої змінної, яка відповідає за економічний прогрес (ВРП). Основна проблема, яку буде проаналізовано в цій роботі, полягає в тому, що іноді важко зрозуміти, який фактор є більш важливим для економічного зростання на національному та регіональному рівнях, на внутрішній валовий продукт та валовий регіональний продукт, наприклад, інвестиції, державні видатки, зайнятість та заробітна плата. У цій роботі проаналізовано вплив інвестицій, державних видатків та заробітної плати на валовий регіональний продукт (ВРП) Японії у 2005 році та з'ясовано можливі результати, які є більш відповідальними за ВРП в японській економіці. Результати показують, що всі три фактори мали домінуючий вплив протягом цього часу; однак інвестиції є найпотужнішим показником серед 47 префектур. Це означає, що уряд має більше зосереджуватися на інвестиціях, а не на державних витратах, зайнятості та заробітній платі. При аналізі даних проводиться комплексний емпіричний аналіз з використанням програми Stata для розрахунку статистичних показників центральної тенденції та форм розподілу, таких як мінімальний та максимальний квантилі, стандартне відхилення, гладкість, тест на різницю середніх, а також графічне представлення.

Ключові слова: валовий внутрішній продукт, валовий регіональний внутрішній продукт, інвестиції, державні видатки, зайнятість, заробітна плата.